

การจัดการกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม
Management of Organic Vegetable Group at Ban Tung Rang Tein,
Nakhon Pathom

วัลลภา วิชชะยวงค์^{1*} สุรเชษฐ์ เกตุสูงเนิน¹ ธนะวัฒน์ ลาदनอก¹ และณัฐสุนัน จานแก้ว¹

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

*ka_nay@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มสมาชิกผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มสมาชิกผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียนจังหวัดนครปฐม ซึ่งใช้ผู้วิจัยทำการศึกษาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 7 คน เป็นสมาชิกผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียนจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐมมีการจัดการดำเนินตามโครงการ SML และมีการจัดการในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ ด้านการบริหารกลุ่ม ด้านการวางแผนการผลิต ด้านการตลาด ช่องทางการจัดจำหน่าย ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านการเงิน และด้านการจัดทำบัญชี

คำสำคัญ: การพัฒนา การจัดการ ผักปลอดสารพิษ ไฮโดรโปนิกส์

Abstract

This research aims to 1) study Management of Organic Vegetable Group at Ban Tung Rang Tein Nakhon and 2) Guidelines for Management Development Management of Organic Vegetable Group at Ban Tung Rang Tein Nakhon Wax Strip. This is a research study conducted by interviews with key informants from depth of 7 members of vegetables Ban Thung Nakhon Wax Strip. The research found that The vegetable candle houses abandoned fields. Nakhon Pathom The SML project management, implementation and management of different aspects to the management group. Planning, production, marketing distribution channels. PR financial and accounting procedures.

Keywords: development, management, organic vegetables, hydroponics

1. บทนำ

ปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรจากหลายชุมชนได้พยายามที่จะปรับเปลี่ยนวิถีการเกษตรของตนจากเดิมที่มุ่งเน้นเพียงเพื่อตอบสนองนโยบายการผลิตเชิงพาณิชย์ไปสู่วิถีของเกษตรกรรมในรูปแบบของเกษตรอินทรีย์ (Organic Agriculture) (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2557) เพื่อเป็นการแก้ปัญหาความยากจนของเกษตรกรในการที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกและแก้ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรที่มีความจำเป็นต่อการทำกิจกรรมการผลิตทางการเกษตร (ชนวนรัตน์วราหะ, 2556) โดยอาศัยความร่วมมือกันจากเกษตรกรผู้ผลิตภายในชุมชนและจากเครือข่ายการเกษตรที่มีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน รวมถึงการผลักดันจากกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐบาลและเอกชนโดยชุมชนที่ยั่งยืนจะมีลักษณะดังนี้ คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีระบบนิเวศน์ที่สมบูรณ์ มีการปกครองที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายและทั่วถึงจากคนในชุมชน และมีระบบเศรษฐกิจที่มั่นคง

บ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม เป็นชุมชนที่เลือกวิถีการทำเกษตรกรรมตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตทางการเกษตร ได้มีการจัดตั้งกลุ่มผักปลอดสารพิษขึ้นมาในชุมชนซึ่งตรงตามความต้องการของตลาด โดยมีการประยุกต์ใช้ธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อนที่จะตั้งกลุ่มเกษตรผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียนเกิดจากในสมัยก่อนชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรแล้วปลูกพืชผักไปขายตามท้องตลาด พืชผักส่วนมากมีการใช้สารเคมีในการบำรุงพืชเพื่อให้ได้ผลผลิตที่เร็วทำให้สารพิษตกค้างอยู่ในผักและเป็นอันตรายแก่ผู้บริโภค ดังนั้น อดีตผู้ใหญ่บ้าน ทรัพย์ สิริราพรรณ จึงมีแนวคิดที่จะผลิตพืชผักอย่างไรให้ปลอดภัย ที่สามารถนำไปขายในท้องตลาดได้และดีต่อผู้บริโภคจึงจัดการประชุมลงประชามติกับกรรมการและชาวบ้านจัดทำแปลงผักปลอดสารพิษหรือผักไฮโดรโปนิคส์ โครงการนี้เป็นโครงการผักปลอดสารพิษปลูกพืชแบบไร้ดิน เป็น 1 ในโครงการของ SML ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลในปี 2551 โครงการนี้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนเพราะโครงการนี้เป็นแหล่งเรียนรู้ชุมชนที่สอนการเกษตรให้กับผู้ที่สนใจรวมถึงนักศึกษาและประชาชนทั่วไปเป็นเกษตรแบบใหม่ โดยนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพก่อให้เกิดรายได้และมีเหลือผลผลิตได้ทำการส่งออกต่างประเทศ เช่น ประเทศสวีเดนและประเทศแถบยุโรป เป็นต้น ถึงแม้ว่าตลาดของกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม เริ่มมีอุปสงค์ (ความต้องการ) ต่อผลผลิตทางการเกษตรที่ปลอดภัยมากขึ้น จนได้รับการตอบรับจากตลาดอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม ประสบปัญหา อาทิ ปัญหาหนี้สิน สุขภาพ ความเสื่อมโทรม และการผลิตภาค การเกษตรเชิงพาณิชย์ การบริหาร เป็นต้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนากระบวนการจัดการความรู้ทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ของกลุ่มเกษตรกรในบ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม ที่มีอยู่ให้เป็นระบบแสวงหาความรู้ทางการตลาดเกษตรอินทรีย์ที่สามารถสร้างรายได้ให้กับกลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญการพัฒนาแบบการบริหารจัดการสมาชิกกลุ่มผักปลอดสารพิษ บ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม เพื่อนำไปวิเคราะห์ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการจัดการ อีกทั้งเสนอแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการให้กับสมาชิกกลุ่มผักปลอดสารพิษ บ้านทุ่งรางเทียน สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่องแบบยั่งยืนตลอดไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการจัดการกลุ่มสมาชิกผักปลอดสารพิษ บ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มสมาชิกผักปลอดสารพิษ บ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม

3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พนม ลิ้มอารีย์ (2522) กล่าวว่า การที่กลุ่มจะอยู่รอดและมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น หรือมีการ เปลี่ยนแปลงไปในทาง เสื่อมจนกลุ่มแตกสลาย ขึ้นอยู่กับกลุ่มว่า มีประสิทธิภาพหรือไม่ หากกลุ่มมี ประสิทธิภาพ ก็จะสามารถตอบสนองความต้องการ ของกลุ่ม และช่วยให้กลุ่มบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

วิภาวี ฤกษ์ฤทธิ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน: การเรียนรู้จากกลุ่มอาชีพ ทอผ้าไหม และทอผ้าฝ้ายในจังหวัดขอนแก่น การพัฒนาสังคมและประเทศชาติจะให้ประชาชนอยู่เย็นเป็นสุขนั้นจะต้องมุ่งเน้นทั้งด้าน เศรษฐกิจและสังคมควบคู่กันไปด้านเศรษฐกิจคือการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย ลดหนี้สินซึ่งจะ สามารถเพิ่มทรัพย์สินได้ด้านสังคมคือการพัฒนาด้านความสัมพันธ์ของคนใน สังคมให้สัมพันธ์กัน

พรทิพย์ ทับแว่ว (2554) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลตำบล บ้านเกาะ อำเภอมะนัง จังหวัดอุดรธานี ผลการศึกษาพบว่ ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ระดับปานกลาง โดยปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ระดับ การศึกษาและอาชีพ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น

สุรัสวดี หุ่นพยนต์ (2528) ได้ศึกษาวิจัย ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมพัฒนาชุมชนของประชาชนที่มีความ ยากจน ศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านเขาดิน ตำบลวังน้ำลาด อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ ความเข้าใจ ในกิจกรรมพัฒนาชุมชนไม่มีความสัมพันธ์กับการไม่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมพัฒนา ชุมชนเฉพาะในขั้นการค้นหา ปัญหา

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดเป็นคำถามในการวิจัย จากนั้นได้ ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนามสำหรับนำข้อมูลมาวิเคราะห์เขียนสรุปและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ในแต่ละประเด็นตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่ตั้งไว้ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาค้นคว้าเพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาและประกอบการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยผู้วิจัยได้ศึกษา จาก บทความวารสาร สืบค้นข้อมูลจาก Internet และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

2. การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1. ผู้บริหารกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน
2. สมาชิกกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับกระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่น่ามาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกระบวนการหรือ แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน 2 ลักษณะได้แก่ กระบวนการหรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บ รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและกระบวนการ หรือแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์เจาะลึกโดยกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลดัง กล่าวเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางของกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการและข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับกระบวนการในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) นั้นคณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกนั้นมาใช้ในกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลโดยดำเนินการร่วมกับกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร (documentary research) โดยกระบวนการและวิธีการ วิเคราะห์อันจะได้ดำเนินการกระบวนการตามแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่การวิเคราะห์ข้อมูลโดยพิจารณาประเด็นหลัก (major themes) หรือแบบแผนหลัก (major pattern) ที่พบในข้อมูล ที่ได้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมดจากนั้นจึงนำประเด็นหลัก (major themes) มาพิจารณาแบ่งแยก ออกเป็นประเด็นย่อย (sub-themes) และหัวข้อย่อย (categories) อันเป็นกระบวนการวิเคราะห์โดย การเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ภาพรวมไปสู่การวิเคราะห์ประเด็นย่อยของของกระบวนการแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้ข้อมูลในการจัดการกลุ่มกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนทั้งสิ้น 7 ราย เป็นชาย 4 ราย หญิง 3 ราย มีประธาน 1 คน รองประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน คณะกรรมการ 3 คน อายุระหว่าง 25 – 50 ปี การศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี สภาพการจัดตั้งกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียนภายใต้โครงการ ผักปลอดสารพิษปลูกพืชแบบไร้ดิน ในโครงการของ SML ผลการวิจัยพบว่า ในการจัดตั้งกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียนภายใต้โครงการ ผักปลอดสารพิษปลูกพืชแบบดิน เป็น 1 ในโครงการของ SML มีการรวมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของชุมชน สามารถสรุปได้ดังนี้

โครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) เป็นอีกหนึ่งโครงการที่รัฐบาลไทยรักไทยจัดตั้งขึ้น ภายหลังจากจบโครงการกองทุนหมู่บ้านไปแล้ว โดยมีเป้าหมายหลัก คือ 1) คืบอำนาจ แก้ปัญหา สร้างความสุขในท้องถิ่น 2) ประชาชนมีศักยภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาทางการเมือง โดยงบบางส่วนใช้ 2 ทาง คือ เป็นงบลงทุนเพื่อสร้างรายได้ หรือใช้จ่าย สภาพการจัดการกลุ่มผักปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียนในการศึกษาถึงสภาพการจัดการกลุ่มผักปลอดสารพิษ บ้านทุ่งรางเทียน และสามารถสรุปประเด็นในการจัดการจากผู้บริหารกลุ่ม ได้ดังต่อไปนี้

การจัดการด้านการบริหารกลุ่ม

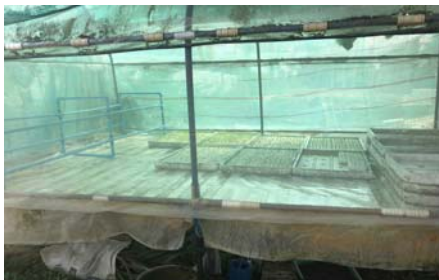
อดีตผู้ใหญ่บ้าน คุณพิรพล สิริราพรธ ได้ร่วมกับกรรมการจัดทำแปลงผักปลอดสารพิษตามโครงการที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนขึ้นมาโดยได้รับงบประมาณมาเป็นจำนวนเงิน 250,000 บาทจากรัฐบาลในปี 2551 มีกรรมการของโครงการมาช่วยดูแลจำนวน 7 คน และใช้แรงงานคนในชุมชนมาช่วยกันปลูกและดูแลและแต่ละจะมี นายพิรพลเป็นผู้ดูแลเป็นหลักและได้รับงบประมาณสนับสนุนเพิ่มในปีต่อมาคือปี 2552 เป็นจำนวนเงิน 250,000 บาท การรวมกลุ่มแบบไม่เป็นทางการมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม แต่ละคนจะมีความแตกต่างกันออกไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ของกลุ่มที่ได้ร่วมกันบัญญัติโดยสมาชิกแต่ละคนจะได้รับการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในกระบวนการผลิตตามความถนัดและขั้นตอนสุดท้ายคือการร่างกฎเกณฑ์หรือกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มอาทิวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม แหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่ม คุณสมบัติของสมาชิกหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริหารกลุ่มทั้งนี้ก็เพื่อเป็นแบบแผนในการปฏิบัติในทิศทางเดียวกันของสมาชิกกลุ่ม

การจัดการด้านการวางแผนการผลิต

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผักปลอดสารพิษพิษได้มีการจัดในรูปแบบการเกษตรเชิงพาณิชย์โดยการใช้ภูมิปัญญาของชาวบ้านในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด(Sustainable Yield) ส่วนแรงงานก็เป็นแรงงานในครัวเรือนทุกคนมีงานทำไม่ต้องลำบากออกไปรับจ้างต่างถิ่นเกิดความรักและสามัคคีในครอบครัวด้านผลตอบแทนที่ได้รับมีมูลค่าทางเศรษฐกิจ เนื่องจากครอบครัวสามารถเลี้ยงตัวเองได้เศรษฐกิจในชุมชนมีความมั่นคงส่งผลให้เกิดเสถียรภาพโดยรวมของเศรษฐกิจระดับประเทศด้วยการทำการเกษตรเชิงพาณิชย์ต้องยึดหลักคนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ ไม่ควรเห็นแก่รายได้ที่มากเกินไปเพื่อทำลายทรัพยากรธรรมชาติ แต่หากนำสิ่งที่มีหรือเหลือใช้มาประยุกต์เข้ากับอาชีพของชุมชนได้ โดยไม่ทำกินแบบตามมีตามเกิดแต่อาศัยภูมิปัญญา และเทคโนโลยีช่วย จึงจะประสบความสำเร็จ

การจัดการด้านการผลิต

จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผักปลอดสารพิษพิษบ้านทุ่งรางเทียนเทียนจะเป็นในรูปแบบของการปลูกผักในลักษณะของไฮโดรโปนิคส์ผลิตขึ้นผลผลิตมากกว่า 80% ส่งให้กับบริษัทส่งออก ผลผลิตที่เหลือจะทำการจำหน่ายเอง ไม่มีการรับซื้อจากแหล่งอื่น โดยสมาชิกจะมีผู้รับหน้าที่จัดหาวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ อื่น ๆ ให้แก่สมาชิกกลุ่ม มักจะนำเงินของกลุ่มซึ่งเป็น “เงินกองกลาง” ที่ เก็บไว้เป็นเงินทุนหมุนเวียนนำมาใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ภายในกลุ่ม จากการสัมภาษณ์ผู้ดูแลแปลงผักคุณเกตุแก้ว บรรหาร ที่แปลงผักจะปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ เป็นการปลูกพืชไร้ดิน จะปลูกผักเพียงสองชนิดคือ ผักคะน้า และ ผักกวางตุ้งฮ่องเต้ และจะนำผักที่ปลูกไปส่งให้กับบริษัทซซซชชช เพื่อส่งขายในประเทศและนอกประเทศ แปลงผักปลอดสารพิษพิษจะมีการลงเมล็ดพันธุ์ไว้ในโรงเรือนอนุบาลเมื่อผักมีอายุ 1 สัปดาห์ ก็จะมีการคัดเลือกเอาต้นที่สมบูรณ์ที่สุดมาใส่ในถาดโพนที่จะนำไปใส่ในแปลงประถม และมีระยะในการใส่ปุ๋ย 15 วันจะใส่ปุ๋ย 1 ครั้ง และใน 1 แปลงจะมีการใส่ปุ๋ย 3 ครั้งเป็นระยะ ๆ

ภาพที่ 1 การปลูกผักไฮโดรโปนิคส์ของบ้านทุ่งรางเทียน

การจัดการด้านการตลาด

การจัดการด้านการตลาดของกลุ่มฯ พบว่า การกำหนดราคาโดยพิจารณาจากต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการ ซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์ในการผลิตและการเปรียบเทียบกับผลิตภัณฑ์ ที่คล้ายคลึงกันที่มีขายอยู่โดยทั่วไปหรือที่เรียกกันว่า “ราคาตามท้องตลาด” ในการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์โดยผู้นำกลุ่มสมาชิกกลุ่มให้ความไว้วางใจประธานกลุ่มเนื่องจากเห็นว่าประธานเป็นผู้ที่มีความชำนาญมีวิสัยทัศน์มีความซื่อสัตย์และมีประสบการณ์ในการกำหนดราคาโดยจะพิจารณาราคาขายตามราคาท้องตลาดทั่วไปในปัจจุบัน

ช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์

จากผลการวิจัยพบว่าช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เริ่มจากการผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อจากลูกค้าหรือที่เรียกว่า “ออร์เดอร์” คือการผลิตสินค้าจำนวนมากตามคำสั่งซื้อของลูกค้าเพื่อมารับสินค้าในปริมาณมากเพื่อนำไปขายต่อตลาดภายในประเทศและนอกประเทศการจำหน่ายในตลาดท้องถิ่น การจำหน่าย ณ ที่ทำการกลุ่มซึ่งมักจะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการ

เข้ามา ศึกษาดูงานของนักวิชาการ, นักศึกษา, หรือชาวต่างชาติที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับ, การบริหารจัดการ, กระบวนการผลิต และผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม หรือการประสานงาน ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2 การสัมภาษณ์ประธานกลุ่มฯ

ภาพที่ 3 กระบวนการเก็บเกี่ยวผักเพื่อการขนส่ง

การจัดการด้านการประชาสัมพันธ์

กลุ่มผักปลอดสารพิษพิษบ้านทุ่งรางเทียน ส่วนใหญ่รับรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นสิ่งที่ช่วย ทำให้เป็นที่รู้จักของลูกค้า แต่กลุ่มก็ยังเลือกใช้การประชาสัมพันธ์“แบบดั้งเดิม” ที่มีการใช้วิธีการบอก “ปากต่อปาก” เท่านั้นไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์กลุ่มที่มีรูปแบบที่เป็นทางการและยังมีพัฒนาแพนเพจเฟซบุ๊กเพื่อเป็นอีกช่องทางในการประชาสัมพันธ์เพื่อเข้าถึงยุคสมัยใหม่อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องแต่อย่างไรก็ตามเนื่องจาก ขาดองค์ความรู้และงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าว

การจัดการด้านการเงิน

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า แหล่งเงินทุนหมุนเวียนของกลุ่มเหล่านี้มาจากแหล่งเงินทุนหมุนเวียนจากภายในชุมชน เงินอุดหนุนจากหน่วยงานภาครัฐ(องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น) การขายวัตถุดิบในบริษัทต่างที่มารับไปขายเงื่อนไขของการแบ่งผลกำไรขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์และวัตถุประสงค์ของกลุ่ม

การจัดการด้านการทำบัญชี

กลุ่มอาชีพทอผักปลอดสารพิษพิษบ้านทุ่งรางเทียน ส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของกลุ่มเท่าใดเนื่องจากไม่มีความรู้และไม่เข้าใจถึงหลักเกณฑ์การทำบัญชีที่ถูกต้องดังนั้นจึงมีการจัดทำบัญชีมีลักษณะง่าย ๆ เท่านั้น

6. สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

การจัดตั้งกลุ่มพบว่า กลุ่มผักปลอดสารพิษพิษ บ้านทุ่งรางเทียน เริ่มก่อตั้งขึ้นมาได้นั้นจะต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแกนกลางในการประสานคนที่สนใจและมีทักษะเข้ามารวมกลุ่มกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมแก้วรุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ (2547) และจากงานวิจัยนี้จะเห็นได้ว่ามีทั้งองค์กรภาครัฐและและองค์กรพัฒนาเอกชนที่ได้เข้ามามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งการจัดตั้งกลุ่มเมื่อพิจารณาถึงกลุ่มอาชีพที่ได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มในลักษณะของ กลุ่มผักปลอดสารพิษพิษ บ้านทุ่งรางเทียน อยู่ก่อนที่จะมีโครงการ SML ก็จะมีพบว่า หน่วยงานภาครัฐก็ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้กลุ่มดำเนินงานภายใต้โครงการดังกล่าวซึ่งทำให้กลุ่มอาชีพเหล่านี้สามารถสร้างกลุ่มขึ้นมาได้หลังจากจากที่ได้มีการจัดตั้งกลุ่มแล้วนั้นก็มีการได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อส่งกรมมีส่วนร่วมการสร้างกลุ่มของสมาชิกและได้มีคณะกรรมการและผู้บริหารเข้ามาทำการดูแล รวมทั้งมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มซึ่งเป็นข้อค้นพบที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยของ นภา กบคำ (2550) เกี่ยวกับการแผนการผลิต กลุ่มผักปลอดสารพิษพิษบ้านทุ่งรางเทียน นั้นจัดทำการผลิตแบบความเคยชินกับการผลิตแบบดั้งเดิมที่ไม่ได้มีการวางแผนการผลิตที่ดูเหมือน จะเป็นสาเหตุ

สำคัญในการปฏิบัติตามแผนธุรกิจที่ดีเกี่ยวกับประชาสัมพันธ์ กลุ่มก็ยังเลือกใช้การประชาสัมพันธ์“แบบดั้งเดิม” ที่มีการใช้วิธีการบอก “ปากต่อปาก” เท่านั้นไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์กลุ่มที่มีรูปแบบที่เป็นทางการ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่องแต่อย่างใด เนื่องจาก ขาดองค์ความรู้ดังกล่าว

7. ข้อเสนอแนะ

การจัดตั้งกลุ่มฝึกปลอดสารพิษบ้านทุ่งรางเทียน เป็นการรวมกลุ่มของชาวบ้านในพื้นที่ ได้รับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานรัฐบาลและเอกชน ในการส่งเสริมภายใต้โครงการ SML

การจัดการด้านประชาสัมพันธ์เป็นส่วนสำคัญ หากมีการจัดอบรมสอนการทำสื่อประชาสัมพันธ์ ออนไลน์ที่ทันสมัย ก็จะช่วยให้มีผู้คนมีความสนใจมากขึ้น เพิ่มรายได้ เพิ่มฐานผู้บริโภคใหม่ ๆ และ เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย

8. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการจัดการฝึกปลอดสารพิษ บ้านทุ่งรางเทียน จังหวัดนครปฐม หากมีผู้สนใจในการศึกษา อยากรู้ศึกษาหัวข้อดังกล่าวเพิ่มเติม อยากรู้ข้อเสนอแนะให้มีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริโภคเกี่ยวกับฝึกปลอดสารพิษ หรือศึกษาช่องทางการจัดจำหน่าย และ การพัฒนามาฐานเพื่อการส่งออกฝึกปลอดสารพิษ

9. เอกสารอ้างอิง

นพท กบคำ. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเขตนวันตำบล

หัวทุ่ง อำเภอคลอง จังหวัดแพร่. มหาวิทยาลัยรามคำแหง: ม.ป.ท.

พนม ลิมอารีย์. 2522. กลุ่มสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พรทิพย์ ทับแก้ว. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบ้านเกาะ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ: มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.

วิภาวี กฤษณะภูติ. (2554). สถิติการสังคม. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

สุรัสวดี หุ่นพยนต์. (2528). ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนของ ประชาชนยากจนศึกษาเฉพาะกรณี หมู่บ้านเขาดินตำบลวังน้ำร้อน อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ปริญญาโทสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาบัณฑิตสาขาสังคมสงเคราะห์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2557). แผนปฏิบัติการประจำปี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สมแก้ว รุ่งเลิศเกรียงไกรและคณะ. (2547). การจัดการของวิสาหกิจชุมชนในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในภาคใต้.

ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.